

La clau

Molt bé, ja els hem dit de tot: fracassats, incompetents, incapaces, egoistes, superbs, porucs. Tots aquests qualificatius i molts més han format part les últimes hores del desfogament patri contra els dirigents polítics, especialment contra els quatre nous beatles, **Rajoy, Sánchez, Iglesias i Rivera**, després que s'hagi complert el termini perquè la legislatura se'n vagi en orris sense cap acord d'investidura. La crítica és legítima i sana en democràcia, però per sota d'algunes de les diatribes d'aquests dies apareix el temible fantasma de l'antipolítica. Aquest que es fonamenta en la idea que tots els polítics són iguals, una colla de lladres que se n'hauri-

Via lliure a l'antipolítica

JUANCHO
Dumall
DIRECTOR
ADJUNT

en d'anar a casa seva, que ens surten caríssims i que només pensen en els seus interessos.

La crítica de l'alt cost de les eleccions forma part del cos doctrinal

de l'antipolítica. Perquè ningú va dir que l'organització de la democràcia fos barata -com no ho són serveis públics com l'educació o la sanitat-, encara que sí que és més barat un sistema casernari o un altre en què només els partits sustentats en les oligarquies finances puguin fer propaganda. Que les despeses del sistema polític democràtic eren molt grans és una cançona que no s'ha deixat de sentir des que la va enarborar l'extrema dreta durant la transició.

«¡No els voto més!»

Un altre retret indiscriminat d'aquests dies és la rigidesa d'uns partits que no han sabut, o no han volgut, cedir en part dels seus plan-

tejaments com, en canvi, es va fer als anys 70. És un argument asenyat que, no obstant, sorprèn en boca dels que proclamen que si el partit A s'alia amb el B, «ino els voto més!». Com a encarnació moderna del Príncep de **Maquiavel** (segons **Gramsci**), els partits tenen un instint de supervivència que els porta a descartar determinades estratègies. Podem posar-los les mans al cap, però en la lògica de la política democràtica hi ha també que els partits no es fan l'harakiri.

És comprensible l'afartament i que pugi l'abstenció al juny. Però davant del bloqueig polític només hi ha una solució: més política.

@JuanchoDumall

La roda

Benvolgut polític sord

Benvolgut polític, segur que no llegiràs aquesta nota. I si ho fas hi seràs immune. Perquè tu ja saps molt bé el que has de fer. Vas a la teva diu que és per nosaltres. Tu i els obsolets partits polítics ens teniu molt decebuts. I no perquè hàgim de tornar a votar, això ens encanta. Sinó pel baix argumentari d'aquestes setmanes dre fatxenderia. Ni un índex d'autocrítica, ni una mica de generositat, ni tan sols de bona educació. La veritat és que tampoc us hem trobat gaire a faltar. Això sí que és greu, comencem a agafar gust que no hi hagi Govern ni oposició. Total, per repetir el mateix tampoc fan falta.

En realitat, el que ara mateix més ens preocupa és haver de patir-vos una altra vegada en campanya electoral. ¿És realment necessari cridar tant en els mítings? ¿Gastar tants milions i neurones en propaganda? ¿No us fa vergonya esperar la xivatada del directe

Jugueu entre vosaltres i ara, una vegada més, optarem per anar a votar amb la pinça al nas

a la tele per colar l'acudit? ¿Hauré de tornar a suportar debats que en realitat són monòlegs concatenats? Sincerament, ens sembla una falta de respecte a l'elector. Jugueu entre vosaltres. Una vegada més acabarem optant per anar a votar amb la pinça al nas. Semblava que després del *moviment indignat* s'obria una esperança, però novament els líders, els ambiciosos, els egocèntrics, han copat el comandament i s'han metamorfosats en polítics professionals. El sistema és tan poderós que els fagocita. ¿O és que l'ésser humà tendeix irremissiblement a l'embrutiment?

Ja sé que estic generalitzant. Aquesta és la idea general que tinc dels polítics. Amb moltes ganes de canviar-la. Segurament hauré d'esperar una altra crisi, però no econòmica sinó de consciència, per trobar-nos per fi una generació que vulgui gestionar el que és públic amb rectitud i amor.

Benvolgut polític, no em cridis que el sord ets tu. ≡

ELS DIJOUS, ECONOMIA

Economia canalla

Les gamberrades fiscals que anem coneixent minen l'economia de mercat i una societat decent

ANTÓN
Costas

Fins ara sabíem que teníem una economia submergida, real però oculta al fisc, a les autoritats laborals i a la Seguretat Social. Una economia que malmet el bé comú al reduir la suma d'ingressos públics amb què atendre el finançament dels serveis fonamentals que presta l'Estat en benefici del conjunt de la societat. Una economia que, a més a més, en la mesura que fa competència deslleial a les empreses i als treballadors autònoms que compleixen amb la llei, perjudica el creixement.

Però durant els anys d'aquesta llarga i ominosa crisi hem anat descobrint que a les nostres societats de mercat hi ha també una àmplia tipologia d'activitats financeres, econòmiques i fiscals que, sense ser submergides ni en principi il·legals, estan, no obstant, basades en el frau, l'engany, la corrupció, l'ocultació o la pura extorsió.

PRIMER vam descobrir l'existència d'aquesta mena de pràctiques en el sistema financer, amb múltiples exemples: el frau de les preferents, l'abús de les clàusules terra, el desfalc d'algunes caixes d'estalvis per part dels seus directius mitjançant sobresous i pensions immerescudes i desmesurades o, a nivell de la gran banca europea, la manipulació dels tipus d'interès de referència i dels mercats de divises.

Després va venir el descobriment de l'amplíssima corrupció política

que va acompanyar l'expansió econòmica dels anys 90, la bombolla immobiliària, l'obra pública o les concessions per a la gestió de serveis públics per part del sector privat. El cobrament de comissions per part de partits i intermediaris pròxims al poder polític i el desviament dels fons dels ERO o de la formació professional són només alguns exemples d'aquestes conductes corruptes.

Ara estem veient com emergeix l'existència de conductes d'evasió fiscal per part d'algunes elits o de grans corporacions multinacionals mitjançant la utilització de complexes estructures financeres i fiscals, internes o externes, que, sense ser del tot il·legals, permeten eludir en tot o en part les càrregues fiscals. L'última cosa descoberta fins ara en aquest camp són els anomenats *papers de Panamà*. Però abans ja hem conegut la filtració del *cas Luxleaks*, que va permetre descobrir l'existència a Luxemburg d'acords del mateix Govern amb grans empreses i corporacions per evadir impostos.

Com passa amb l'economia submergida, però en molta més quantia, aquestes pràctiques danyen el bé comú al reduir els ingressos fiscals dels països afectats. Però en aquest cas els seus efectes van més enllà. Els fraus financers, la corrupció política i l'evasió fiscal corrompen els fonaments morals essencials per a

LEONARD BEARD

La tolerància amb els pillets que hi va haver amb l'expansió i el 'boom' econòmics s'ha acabat

l'existència d'una economia de mercat i una societat decent.

Aquesta mena d'activitats no tenen un nom específic que les defineixi. Podríem anomenar-ho economia gamberra, perquè està basada en conductes pròpies d'espavilats i trinxeraires que practiquen l'estafa, l'engany, el xantatge, l'extorsió i el rentat de diners.

No és un fenomen nou. De fet, la història financer i econòmica mostra molts exemples d'aquesta mena de brivallades i berganteries. Algunes de les obres del gran economista i historiador de les finances **Charles P. Kindleberger** es poden llegir com la història del frau, l'engany i

l'estafa. Però el que sí que és nou en aquests moments és l'extensió i la intensitat que han assolit.

¿Com s'ha pogut desenvolupar amb tanta extensió aquesta economia gamberra? No pot ser només un problema degut al fet que han fallat els controls administratius i els mecanismes judicials i penals. Les lleis i la seva aplicació només són efectives si operen dins d'un marc cultural exigent que repudii i sancioni socialment les conductes corruptes, evasores i extorsionadores. I en aquest cas no ha sigut així.

AQUEST TIPUS d'economia canalla s'ha beneficiat fins fa poc d'una certa tolerància social que ha existit al llarg dels anys de l'expansió i el *boom* immobiliari. Socialment no es veia del tot malament els brivalls, pillets i pocaveronyes que van proliferar en aquella etapa. De fet, l'expressió «és un pocaveronya» o «és un pillet» s'ha utilitzat amb certa tolerància, condescendència i fins i tot admiració envers aquelles persones que mostraven ser llestes i hàbils a l'hora de cometre enganys financers, cobrar comissions il·legals o evadir impostos.

Però les coses han canviat. El que fins ara es veia com una malifeta ha passat a ser vist com un delicte penal. El malestar amb la crisi, el rescat dels bancs amb recursos públics i les polítiques d'austeritat han acabat amb aquella tolerància. Sense aquest canvi en la cultura de la societat, i que aquesta vegada aquestes conductes com un mal al bé comú i a una societat decent, no es pot acabar amb l'economia gamberra. ≡

Catedràtic de Política Econòmica (UB).